

Dosarul nr. 2ra-610/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. G. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, V. Mihaila, I. Cotruță)

ÎNCHEIERE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vera Botoi

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Verei Botoi, Ecaterinei Botoi și Cristinei Smolenschii împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea indemnizației unice și a prejudiciului moral

împotriva deciziei din 22 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, admis apelul declarat de Vera Botoi, Ecaterina Botoi și Cristina Smolenschii, reprezentați de avocatul Dumitru Sliusarenco, casată parțial hotărârea din 1 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă în această parte o nouă hotărâre

constată:

La 7 aprilie 2017, Vera Botoi, Ecaterina Botoi și Cristina Smolenschii au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova” și Depoul de Vagoane de Călători Chișinău, filială a ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii au invocat că la 14 februarie 2017 s-au adresat către ÎS „Calea Ferată din Moldova” cu o cerere prealabilă, prin care au solicitat emiterea deciziei privind plata indemnizației unice în sumă de 614 664 de lei pentru decesul lui Nicolae Botoi și recuperarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de euro cauzat prin refuzul neîntemeiat de a emite decizia privind plata indemnizației unice.

Prin răspunsul nr. 139 din 6 martie 2017 a Depoului de Vagoane de Călători Chișinău, filială a ÎS „Calea Ferată din Moldova”, recepționat la 9 martie 2017, au fost informați că la 24 ianuarie 2017, a avut loc ședința operativă în baza ordinului Directorului General nr. 414 din 29 decembrie 2016 cu privire la crearea grupului de lucru pentru executarea solicitării privind indemnizația unică pentru decesul lui

Nicolae Botoi, unde s-a hotărât de a fi achitată indemnizația unică în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 513 din 11 august 1993, suma indemnizație constituind 57 501,94 de lei.

Au remarcat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” neîntemeiat refuză emiterea decizie privind plata indemnizației unice în mărime de 614 664 de lei pentru decesul lui Nicolae Botoi, în urma accidentului de muncă produs la 16 iunie 2016.

ÎS „Calea Ferată din Moldova” și Depoul de Vagoane de Călători Chișinău nu au prezentat probe pertinente și concludente, ce ar confirma faptul că accidentul de muncă, ce a cauzat decesul angajatului Nicolae Botoi, s-a produs din culpa victimei 90 % și 10 % a întreprinderii.

Prin urmare, calcul indemnizației unice în mărime de 57 501,94 de lei a fost efectuat contrar prevederilor pct. 8 și 15 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 513 din 11 august 1993.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 5, 7, 38, 166, 167 CPC, art. 3, 16, 25, din Legea contenciosului administrativ.

Au solicitat admiterea acțiunii, obligarea părților să emită actul administrativ privind plata indemnizației unice în mărime de 614 664 de lei pentru decesul lui Nicolae Botoi în urma accidentului de muncă, care s-a produs la 16 iunie 2016, încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” și Depoul de Vagoane de Călători Chișinău, filială a ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul lor a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de euro, cauzat prin refuzul neîntemeiat de a emite actul administrativ privind plata indemnizației unice în mărime de 614 664 de lei, pentru decesul lui Botoi Nicolae.

La 5 iunie 2019, Vera Botoi, Ecaterina Botoi și Cristina Smolenschii au depus cerere de modificare și concretizare a acțiunii împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova”, prin care au solicitat obligarea achitării indemnizației unice în sumă de 614 664 de lei pentru decesul lui Nicolae Botoi, în legătură cu accidentul de muncă produs la 16 iunie 2016, încasarea prejudiciului moral în sumă de 3 000 de euro, fiecărui reclamant, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 9 500 de lei.

Prin hotărârea din 1 iulie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul Verei Botoi prejudiciul moral în sumă de 3 000 de euro, conform cursului oficial al BNM, la data executării hotărârii.

A fost încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul Ecaterinei Botoi prejudiciul moral în sumă de 3 000 de euro, conform cursului oficial al BNM, la data executării hotărârii.

A fost încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul Cristinei Smolenscii prejudiciul moral în sumă de 3 000 de euro, conform cursului oficial al BNM, la data executării hotărârii.

A fost încasată de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 300 de lei.

În partea pretenției privind încasarea indemnizației unice, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin hotărârea suplimentară din 1 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul Verei Botoi, Ecaterinei Botoi și Cristinei Smolenscii costul cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7 000 de lei.

În susținerea soluției emise, prima instanță a constatat că accidentul de muncă soldat cu decesul lui Nicolae Botoi, nu s-a produs exclusiv din vina angajatorului, astfel, indemnizația unică urmează a fi achitată conform, proporționalității, prevederilor Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 513 din 11 august 1993.

Respectiv, dat fiind faptul că nu a fost stabilită culpa angajatorului în producerea accidentului de muncă, prima instanță a considerat neîntemeiată pretenția de a încasa 90 %.

Totodată, prima instanță a conchis că încasarea a câte 3 000 de euro pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral, poate fi considerată ca o compensație echitabilă și care corespunde caracterului și gravității suferințelor suportate de către reclamanți.

Prin decizia din 22 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, admis apelul declarat de Vera Botoi, Ecaterina Botoi și Cristina Smolenscii, reprezentați de avocatul Dumitru Sliusarenco, casată hotărârea din 1 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru în partea respingerii capătului de cerere privind încasarea indemnizației unice și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial cererea Verei Botoi, Ecaterinei Botoi și Cristinei Smolenscii privind încasarea indemnizației unice.

A fost încasată de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul Verei Botoi, Ecaterinei Botoi și Cristinei Smolenscii indemnizația unică în sumă de 57 501,94 de lei și la buget taxa de stat în sumă de 1 725 de lei.

În rest, cererea a fost respinsă, iar hotărârea de bază și hotărârea suplimentară au fost menținute.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a ajuns la concluzia că ÎS „Calea Ferată din Moldova” urmează să achite Verei Botoi, Ecaterinei Botoi și Cristinei Smolenscii indemnizația unică în sumă de 57 501,94 de lei, reieșind din culpa 10 % a întreprinderii stabilite prin procesul-verbal al ședinței operative lângă șeful serviciului transport călători din 8 august 2016, cu achitarea ulterioară a sumei indemnizației unice, și recunoscută de ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Or, în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

În rest, pretenția privind încasarea indemnizației unice în mărime de 614 664 de lei, pentru decesul lui Nicolae Botoi, în urma accidentului de muncă produs la 16 iunie 2016, urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată și care este contrară prevederilor art. 118 alin.(1) CPC.

La 11 decembrie 2020, Vera Botoi a declarat recurs împotriva deciziei din 22 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, deoarece intimatul a invocat în repetate rânduri vinovăția parțială a defunctului Nicolae Botoi în legătură cu accidentul de la locul de muncă care a provocat decesul acestuia, a considerat că era imperativ ca ÎS „Calea Ferată din Moldova” să-și motiveze argumentele și să prezinte probele care confirmă calculele potrivit cărora Nicolae Botoi poartă răspundere în quantum de 90 % pentru accidentul produs, iar ÎS „Calea Ferată din Moldova” 10 % din această răspundere.

A considerat că simplul argument al intimatului precum că defunctul Nicolae Botoi se afla în stare de ebrietate la momentul producerii accidentului nu este relevant și plasează disproporționat sarcina securității în muncă pe persoana care devine victima accidentelor de muncă.

Pe parcursul examinării judiciare, nici avocatul intimatului și nici chiar șeful depoului de vagoane nu au putut răspunde în baza cărei norme legale, a căror calcule și concluzi, a fost luată decizia de stabilire a responsabilității pentru accidentul de muncă în proporție de 90 % aparținând decedatului Nicolae Botoi și 10 % - conducerii Depoului de vagoane al ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

A evidențiat că există mai multe probe și circumstanțe care confirmă lipsa de temei a deciziei intimatului de stabilire a gradului de responsabilitate pentru accidentul de serviciu.

Starea de ebrietate este infirmată de martori și nemijlocit circumstanțele cauzei.

Ancheta ÎS „Calea Ferată din Moldova” s-a rezumat la plasarea responsabilității pe victimă, iar responsabilitatea nemijlocită a ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost prezentată fugitiv, fără o investigație profundă a cauzelor și efectelor.

La fel, a considerat că intimatul era obligat să-și probeze decizia de stabilire a proporțiilor responsabilității prin dovezi și argumente veridice, obiective și concludente, care pot fi analizate și verificate.

Această obligație nu a fost realizată, ÎS „Calea Ferată din Moldova” insistând pe faptul că stabilirea stării de ebrietate la decedat e suficientă pentru a plasa vina pe el.

A mai notat că în cererea de concretizare a cerințelor, depusă la 5 iunie 2019, reclamantele au solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 9 500 de lei, pentru care a fost anexat la materialele cauzei bonul fiscal și actul de primire-predare care a justificat cheltuielile suportate.

În hotărârea sa, instanța nu s-a expus asupra acestei cerințe, încălcând astfel obligația de a examina toate cerințele părților, formulate în cererile de chemare în judecată sau cererile de concretizare a acestora, fapt care duce la o examinare incompletă a cauzei de către prima instanță.

La 12 martie 2021, în adresa ÎS „Calea Ferată din Moldova”, Ecaterinei Botoi și Cristinei Smolenschii a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Vera Botoi, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 129 vol. II), fiind recepționată de către Ecaterina Botoi și Cristina Smolenschii la 17 martie 2021, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 130-131 vol. II).

La 29 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus referință la recursul declarat de Vera Botoi, solicitând declararea recursului inadmisibil.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Ecaterina Botoi și Cristina Smolenschii să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 19 octombrie 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 109 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Tot actele cauzei atestă că la 19 octombrie 2020 copia deciziei recurate a fost expediată și la adresa electronică a reprezentantului recurentei, avocatului Dumitru Sliusarenco, ceea ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f. d. 108 vol. II).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 11 decembrie 2020 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vera Botoi, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța

judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vera Botoi, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Vera Botoi urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vera Botoi.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic